

Sygn. akt XXIII Gz 686/18

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Dziekańska

Sędziowie: SSO Paweł Kieta (spr.)

SSO Aneta Łazarska

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2018 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zmianę wpisu

na skutek zażalenia wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2018 r., sygn. akt Wa XII Ns Rej KRS (...)

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Paweł Kieta SSO Alicja Dziekańska SSO Aneta Łazarska

XXIII Gz 686/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2018r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie odrzucił wniosek (...) SPÓŁKA Z OGRANICZONA ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ w W. o zmianę wpisu (pkt 1) oraz zwrócił wnioskodawcy 350 złotych z tytułu niewykorzystanych opłat (pkt 2).

W uzasadnieniu wskazał, że pełnomocnik wnioskodawcy złożył w imieniu spółki, w oparciu o pełnomocnictwo udzielone mu przez prokurenta spółki, wniosek o wykreślenie jednoosobowego zarządu spółki w osobie B. S..

Referendarz sądowy zobowiązał wnioskodawcę do usunięcia przeszkody w prowadzeniu postępowania w postaci braku organu zarządzającego w spółce. Wobec nieusunięcia tego braku, odrzucił wniosek, uznając, że doszło do złożenia skutecznej rezygnacji z zarządu i spółka jest pozbawiona zarządu.

W ocenie Sądu I instancji rozstrzygające w tej sprawie było to, że sprawa toczy się na wniosek spółki (zaznaczenie osoby wnioskodawcy na k. 72), a zatem spółka musi być właściwie reprezentowana, aby taki wniosek złożyć. Skoro spółka nie ma zarządu (i nie zostało to naprawione w toku postępowania), to nikt nie jest w stanie złożyć za nią wniosku inicjującego postępowanie przed sądem.

Jeżeli osoba prawna nie posiada organu powołanego do jej reprezentowania, to pomimo posiadania zdolności sądowej i procesowej nie może ujawnić swojej woli i podejmować czynności prawnych lub procesowych, nawet jeżeli posiada

należycie umocowanego pełnomocnika ustanowionego przed utratą organu powołanego do jej reprezentowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2013r, V CSK 53/12 (niepubl) oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2006 r., I CSK 224/06, LEX nr 276251 i orzeczenia tam powołane).

Aczkolwiek samo pełnomocnictwo nie ulega wygaśnięciu wskutek ustania zarządu, to wykazanie prawidłowego umocowania w przypadku reprezentowania przez adwokata (radcę prawnego) strony będącej osobą prawną wymaga złożenia pełnomocnictwa, udzielonego temu pełnomocnikowi przez osoby działające w imieniu osoby prawnej oraz dokumentu świadczącego, że osoby te umocowane są aktualnie do działania jako organ osoby prawnej. Warunku tego nie spełnia dołączenie pełnomocnictwa udzielonego przez prokurenta.

Wobec tego, że brak jest organu, który wniósł w imieniu spółki wnioski i może go popierać, Sąd Rejonowy na zasadzie art. 199 par.2 kpc orzekł jak na wstępie.

Zażalenie na to postanowienie złożył wnioskodawca i zaskarżył je w całości. Sądowi Rejonowemu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść skarżonego postanowienia tj. art. 199 pkt 3 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc w zw. z art. 694³§ 1 kpc polegające na błędnym uznaniu, że przepisy dotyczące pozwu znajdują zastosowanie również do wniosku o wpis/wykreślenie z KRS, podczas gdy postępowanie rejestrowe posiada odrębną regulację wprowadzoną w dziale VI kpc i nie ma możliwości odrzucenia wniosku w oparciu o przepisy regulujące postępowanie procesowe, albowiem podmiotem zobowiązanym do złożenia wniosku jest spółka, która istnieje w obrocie prawnym nawet w sytuacji rezygnacji zarządu, w szczególności, kiedy spółka może być reprezentowana przez prokurenta samoistnego oraz ustanowionego pełnomocnika.

2. naruszenie art. 39 pkt 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: uKRS) w zw. z art. 22 uKRS poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na pominięciu tego, że wpis do KRS ma charakter deklaratoryjny i obowiązkiem przedsiębiorcy podlegającym wpisowi do KRS jest złożenie wniosku o wpis w terminie 7 dni od daty zdarzenia stanowiącego podstawę zmiany danych i tym samym wnioskodawca w związku z rezygnacją prezesa zarządu złożył wniosek o wykreślenie B. S. z KRS celem zapewnienia zgodności danych ujawnionych w rejestrze z stanem rzeczywistym i tym samym Sąd powinien dokonać zmian danych w rejestrze zgodnie z wnioskiem.

3. naruszenie art. 24 ust. 6 uKRS poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nie wykreśleniu z danych KRS B. S. jako prezesa zarządu spółki (...) Sp. z o.o., mimo iż w aktach rejestrowych spółki znajdują się wszelkie dokumenty niezbędne do dokonania wykreślenia, wykreślenie byłego prezesa jest celowe i uzasadnione z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obrotu.

Powołując te zarzuty skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego postanowienia i wydania Sądowi I instancji wytycznych prowadzących do uwzględnienia wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Żaden z zarzutów zażalenia nie znalazł uznania Sądu Okręgowego.

Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Skarżący oparł zażalenie na założeniu, że prokurent samoistny wnioskodawcy może udzielić pełnomocnictwa do dokonania czynności w sytuacji, gdy wnioskodawca nie posiada żadnych osób w składzie zarządu.

Skarżący pomija jednak, że zgodnie z brzmieniem art. 67 § 1 k.p.c., osoby prawne dokonują czynności procesowych przez organy uprawnione do działania w ich imieniu. Przepis ten nawiązuje do unormowania zawartego w art. 38 k.c., wedle którego osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na nim statucie.

Regulacje te tworzą mechanizm działania osoby prawnej objaśniany w doktrynie i orzecznictwie przy pomocy teorii organów (por. wyroki SN: z dnia 24 października 1972 r., I CR 177/72, OSNC 1973/10/71; z dnia 6 grudnia 1984 r., II CR 442/84, niepubl.; z dnia 12 marca 1997 r., II CKN 24/97, niepubl.). Teoria ta zakłada, że do podjęcia decyzji i wyrażenia woli osoby prawnej powołane są jednostki (osoby fizyczne) wchodzące w skład jej organu. Działanie tych jednostek traktowane jest jako działanie osoby prawnej. Konieczne jest jednak, aby: 1) przepisy regulujące ustrój danej osoby prawnej przewidywały określony rodzaj organu; 2) konkretna osoba fizyczna powołana została zgodnie z prawem do pełnienia funkcji organu; 3) osoba ta wypełniała funkcję organu w granicach jego kompetencji.

Unormowania powyższe wskazują na ścisłe związanie możliwości korzystania przez osobę prawną z atrybutu zdolności procesowej z posiadaniem organu uprawnionego do działania utożsamianego z działaniem tego podmiotu. Ustawodawca wręcz wykluczył dopuszczalność postępowania z udziałem (w charakterze strony) osoby prawnej, która nie ma umocowanego do działania za nią organu. Nakazał sądowni wzięcie tej okoliczności pod rozwagę w każdym stanie sprawy (art. 202 zdanie drugie k.p.c.), niezależnie od tego, czy brak ten ma charakter pierwotny, czy też wtórny oraz w jakiej roli procesowej występuje osoba prawna dotknięta tym brakiem. Określił też - w sytuacjach, gdy jest to możliwe - sposób usunięcia braków w składzie organu (art. 70 k.p.c.) oraz konsekwencje nieuzupełnienia, jak też nieusuwalności tych braków (art. 71 k.p.c.).

W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, że spółka nie posiada osób, które wchodzą w skład zarządu wnioskodawcy. Niezrozumiałe są przy tym argumenty zażalenia dotyczące deklaratywności wpisu do rejestru, gdyż właśnie ta deklaratywność uniemożliwia prowadzenie postępowania przed Sądem rejestrowym. Żaden z sądów rozpoznających niniejszą sprawę skuteczności rezygnacji B. S. z funkcji przecież nie kwestionuje. B. S. nie ma zaś już możliwości składania oświadczeń woli za spółkę.

Takiej możliwości nie posiada również prokurent samoistny. Zgodnie z art. 109¹ § 1 k.c. prokura jest pełnomocnictwem udzielonym przez przedsiębiorcę podlegającego obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców, które obejmuje umocowanie do czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Z kolei organami spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są: 1. zarząd pełniący w spółce funkcje wykonawcze (art. 201 i n. k.s.h.), 2. rada nadzorcza i komisja rewizyjna, spełniające funkcje nadzorcze, z tym że rada nadzorcza pełni te funkcje permanentnie jako stały organ nadzoru, a komisja rewizyjna jedynie okresowo (art. 213 i n. k.s.h.), 3. Zgromadzenie wspólników, pełniące w spółce funkcje stanowiące – uchwałodawcze, a tym samym będące najwyższą władzą w spółce (art. 227 i n. k.s.h.).

W związku z powyższym prokurent nie jest organem spółki, bowiem przepisy prawa nie zaliczają go organów spółki kapitałowej. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 stycznia 1936 roku w sprawie II C 2083/35 (opublikowany w OSP z 1937 roku, poz. 351) na gruncie Kodeksu handlowego. Sąd Najwyższy podniósł, że prokurent nie jest organem przedsiębiorcy, nie może więc być przesłuchiwany w charakterze strony, a jedynie w charakterze świadka.

Zgodnie z utrwalonymi w doktrynie poglądami, organ jest zespołem podmiotów działających w ramach struktury jednostki organizacyjnej, których zachowanie, spełniające wymagania wynikające z przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych, uważane jest za działanie tej jednostki organizacyjnej. Organ nie jest wobec tego odrębnym od jednostki organizacyjnej podmiotem, lecz jej częścią, a czynności konwencjonalnych, w tym czynności prawnych, dokonuje on w myśl teorii organów „za” jednostkę organizacyjną, a nie „w jej imieniu”. Innymi słowy, czynność organu jest czynnością samej osoby prawnej, natomiast prokurent jest upoważniony do dokonywania w imieniu i za skutkiem prawnym dla spółki czynności prawnych.

Powyższe rozważania konsumują już wszystkie argumenty zażalenia. Skoro spółka nie może wszcząć postępowania przed Sądem rejestrowym i jest to bezwzględna przeszkoda procesowa, to nie ma możliwości procedowania w sprawie wniosku złożonego przez tę spółkę. Nie mają znaczenia argumenty dotyczące pewności obrotu, czy obowiązków związanych ze zgłoszeniem zmiany, gdyż takiej zmiany spółka nie jest w stanie dokonać. Obowiązkiem wspólników

jest powołanie osób w skład zarządu, co dopiero umożliwi spółce składanie oświadczeń woli i otworzy drogę do merytorycznego badania wniosku.

Dlatego też rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego było prawidłowe, a Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 w zw. z art. 13§2 k.p.c. zażalenie oddalił.

SSO Paweł Kieta SSO Alicja Dziekańska SSO Aneta Łazarska